

s tem, da smo stopili v trgovske stike z Učiteljsko tiskarno in s tem zmanjšali svoje obveznosti do nje na minimum. Mnogo obeta snujoča se samozaložba. Že ta je zmožna ustanoviti nam močan obrambni fond. In podobnih virov bi se dalo še najti. A ne brez pomoči in hotenja članstva, pač pa brez gmotnih žrtev članstva. Tako pomoč in hotenje je bilo našemu članstvu doslej precej tuje. Če bi ne bilo, bi imeli danes svojo tiskarno, ki bi nam zamogla pod spretnim vodstvom realizirati vse naše gospodarske ideale in bi že danes doživeli, da bi se naš organizacijski davek znižal in ne višal. Ena glavnih naših institucij, za katero se v zadnjem času intenzivno borimo, je naš »Učiteljski konvikt«. Trideset let se že snuje in še ni dobil konkretne oblike. Vzroki so znani. Najbolj pereči so se že odstranili, ostali so samo še oni, ki so identični z nerazumevanjem pravega pomena ustanove.

Vsačdo se bo s silo pognal za stvar, ki mu donaja, ali ki mu bo donajala koristi. In v teh časih je razumljivo, če se neomežena tovarišica ne more ogrevati za to, da bi se naravnost silila biti nekaj mecen svojega oženjenega tovariša s kopico otrok. Kriv je opravičljive pasivnosti je bil morda tudi program Učit. konvikta, ki je bil prenostranski, t. j. ki je imel v svojih intencijah le pomoč za omejeni del svojih članov. Pod novim vodstvom se je to popravilo. Po novih smernicah, ki jih je vodstvo »Društva za zgradbo Učit. konvikta« sprejelo, ne bodi konvikt le zavetišče za naše otroke, ampak tudi zavetišče vseh tovarišev in tovarišic, ki imajo tekom leta opravka v Ljubljani. Na razpolago imej prenočišče za svoje člane in hrano v lastni menzi, tako da bodo žrtve, ki jih doprine vsak posamezni član za ustanovo, poravnane z enim ali dvema posetoma Ljubljane. Ta praktična ureditev tega vprašanja mora raztepti vse vzroke, ki so opravičevali pasivnost enega dela članstva, vse drugo opravi naš prirojeni in še bolj privzgojeni idealizem.

Ta interesni vzvod na eni in naš idealizem na drugi strani, naj danes postavita to najnujnejšo naših gospodarskih ustanov na novo trdnjavo bazo. Skrajni čas je, da dobi tridesetletno stremeljenje učiteljstva kri in meso. To je, mislim, glavni namen našega današnjega zborovanja.

Namen teh par misli pa ni bil bagatelizirati altruistično naše kulturno delo in naše pionirstvo, ampak preprečiti, da bi se naša organizacija idejno preveč ali povsem ne udejvala temu pionirstvu. Organizacija ne bodi arhivna zbirka našega kulturnega dela, ampak kader bojnikov in glavni stan našega boja. Bo pa to le, če damo vsemu gmotnim povdankom.

Ne pozabimo, da ni ne ožji, ne širši svet organizacije, ampak da smo organizacija mi sami. In zato ne rabimo odgovornih sklepov navzgor, ampak povejmo jasno in določno: tako hočemo in tako mora biti. Ko bomo govorili o Učit. konviktu ne odlagamo vprašanja ne na drug čas, ne na druge, ampak pripomorimo z odločnim sklepom k realizaciji tega, ki bo našemu stanu in nam v korist in ponos.

Za dobro stvar, podprto s stvarnimi razlogi, bodo tudi drugi šli za nami!

BLUZE, opal, svila, crep de chine, v najmodernejših vzorcih; velika izbira.

P. MAGDIČ, Ljubljana.

Oglejte si izložbe!

Splošne vesti.

— Disciplinarna preiskava proti pov. UJU — Ljubljana in uredniku »Učit. Tov.« »Narodna Prosveta« prinaša popravek ministrstva prosvete, v katerem navaja ob sklepu, da je poslalo ministerstvo prosvetnemu oddelku v Ljubljani sledeči akt: »Prema toku stvari koji uzima izvidjaj o članku u »Učit. Tovarišu«, da ne bi bio nesporazum o granici toga izvidjaja, nije reč o disciplinskom sudjenju, nego o predhodnoj disciplinskoj istrazi, unutarnjoj i administrativnoj kakva se vrši posvednevno radi utvrdjenja tačnosti stvari, iz koga će Ministarstvo posle doneti svoju odluku. S toga će Odele-

jo, ker morajo priseči, da ne pripadajo in da ne bodo pripadali nobeni organizaciji ali stranki, katere delovanje ne bi soglašalo z njihovo stanovsko dolžnostjo in zvestobo, ki so jo dolžni državi.

Vlada pa je spoznala, da sta šolski pouk in vojaštvo premalo mogočna, da bi ji pridobila narod in zagotovila zmago v bodoči vojni; zato je začela ustanavljati tudi vojaške kadre za mladino, po duhu, cilju in organizaciji podobne italijanskim fašističnim avangardistom. Vojaška vzgoja japonske kmetijske in delavske mladine v starostni dobi od 16. do 20. leta je vpeljana v vse osnovne šole; dijaki na licejih in visokih šolah se udeležujejo vojaških vaj na svojih šolah. Mladino vežbajo rezervni častniki in jo poučujejo v taktiki in drugih vojaških vedah. Mladina ni obvezna, da bi se udeleževala vojaške vzgoje, vendar se ji ne brani, ker ima potem to ugodnost, da se ji zmanjša aktivna vojaška služba na tri mesece. Državni proračun odkazuje za letošnje leto nad 138 milijonov za mladinske vojaške kadre.

Cilj vojaške vzgoje pa ni le okrepitev armade, ampak tudi obrambna sila proti notranjim nemirum. Kako podobne in skoro enake so si tedaj šolske razmere na Japonskem in v Italiji!

nje, kad ovaj predmet bude definitivno isleđilo, dostaviti Ministarstvu, da ono o njemu donese svoju odluku.

— Solidarnost sarajevskega pov. UJU. Poverjeništvu UJU za Bosno in Hercegovino je izdalo komunique, v katerem obsoja pastopanje napram pov. Skulju in uredniku »Učit. Tovariša« Dimniku.

— Likvidacija »Edinstva«. Kakor nam poročajo, je sresko učiteljsko društvo Edinstvo za kranjski okraj na zadnjem zborovanju likvidiralo.

— † Prof. Hinko Podkrajšek. V sredo 30. maja je umrl po daljši bolezni prof. srednje tehniške šole Hinko Podkrajšek. Pokojnik je bil 17 let osnovnošolski učitelj in bil leta 1895. imenovan na državno obrtno šolo, kjer je postal profesor in ostal na tem zavodu do upokojitve leta 1924. Spisal je nad 20 knjig za obrtne nadaljevalne in obrtne šole. S tem si je pridobil neminljivih zaslug za obrtno nadaljevalno šolstvo in učiteljstvo ga bo ohranilo v najlepšem spominu. Bodi mu zemljica lahka!

— Izmed upraviteljskih in učnih mest za učiteljice razpisanih v »Ur. l.« 48. z dne 19. maja 1928 so zaradi stanovanjskih in socialnih razmer posebno priporočljiva za učiteljice pare sledeča mesta: I. Srez Celje: št. 17. II. Srez Dolnja Lendava: št. 9. III. Srez 19. 24. III. Srez Dravograd: št. 7. IV. Srez Gornji Grad: št. 2. 10. Srez Ljutomer: št. 4. VII. Srez Maribor desni breg: št. 8. 10. VIII. Srez Maribor levi breg: št. 5. IX. Srez Murska Sobota: št. 4. 9. 16. 19. 20. X. Srez Ptuj: št. 2. 7. XI. Srez Slovenjgradec: št. 10.

— Zamjene mjesta. Želim odmah premijeniti svoje službovno mjesto sa kojim kolegom, gdje je stan u naravi i mjesto orogulja. Napominjem, da mu je moj stan u Osijeku osiguran. Ostalo slijedi dogovorom.

— Ivan Perko, učitelj državne osnovne škole, u Osijeku I. (Aleksandrova ulica 4).

— Maturantkinje ženskega učiteljskega šolskih sester v Mariboru od leta 1918. se snidejo 2. julija ob 10. uri dopoldne v zavodu šolskih sester. Pridite polnoštevilno, da praznujemo svojo 10. letnico!

— Umetniška razstava. V nedeljo 3. junija se otvori v Jakopičevem paviljonu razstava slikarjev bratov Nande in Drago Vidmarja ter kiparja Tine Kosa. Njihova dela, ki so s uspehom že bila razstavljena v Splitu, Reki, Novem Sadu, Sarajevu, Benetkah, Pragi, Dunaju in v Berlinu, bodo tudi v Ljubljani žela splošno pozornost in priznanje. Tovariši se opozarjamo posebno še na to, da sta oba Vidmarja učitelja in da je obisk te razstave naša tovariška dolžnost že z ozirom na to, da pokažemo, da znamo ceniti umetnike iz naših vrst, posebno če pomislimo, da sta to. Vidmarja poleg svojega umetniškega udejstvovanja še izvrstna pedagoga. Razstava bo odprta do 11. junija.

— Slovenska Matica je izdala za leto 1928. tri knjige, ki so pravkar izšle: Dr. Izidor Cankar, profesor zgodovine umetnosti na ljubljanski univerzi, je priobčil 2. snopič »Zgodovine likovne umetnosti v zahodni Evropi«, kjer razlaga kiparstvo starokrščanske dobe s 47 slikami. — Dr. Jos. Tomišek, gimnazijski ravnatelj v Mariboru, je dovršil s 5. zvezkom izdajo »Mencingerjevih Izbranih spisov«, ki obsega »Mojo hojo na Triglav« z uredniškim uvodom (XXXVIII. str.) in z opombami (str. 177—186). — Oton Zupančič, dramaturg Narodnega gledališča v Ljubljani, je poslovenil Shawovo »Sv. Ivano«, ki je izšla kot IX. zvezek »Prevodov iz svetovne književnosti«. Zadnji dve knjigi sta okusno vezani za naročnike.

— 50% popust za vožnjo ob priliki ljubljanske velesjeja. Minister saobračaja, gospod Milosavljevič, je odobril posetnikom ljubljanske velesjeja, ki se vrši od 2. do 11. junija 50% popust na železnice, mesto dosedaj dovoljenega 25 procentnega.

— O Družba sv. Cirila in Metoda je edina družba, ki podpira šolstvo in obmejno učiteljstvo. Kaj ste storili za njo? Ali ste poskusili obuditi domačo C. M. podružnico? Pomagajte ji, da Vam pomore!

Najugodnejši nakup

oblačil lastnega izdelka nudi
tvrdka J. Rojina, Ljubljana

JOS. DOLGAN:

Učni načrt kmetijske delovne šole.

Drugi razred.

Ptiči: pozimi: Vrabci; sinice; vrane; ščinkovci; taščice; kavke; katerih ptičev se naj ne vidimo; kam so šle lastavice; kakšno je na jugu; kaj jedo ptice; kje prenočijo; kako naj jim pomagamo; pasti; usmiljenje do revnih ljudi.

Nesreča na ledu: Živina pade in se poškoduje; ženska s skafo vode pade; ne drsati po vasi; led razsekamo in ga posujemo s peskom, pepelom ali žaganjem; previdnost; obzir do ljudi in živine; gladke in grapave reči.

Zdravje pozimi: Hrana; toplota; volnena obleka; toplo v sobi; zunaj mrzlo; prehlajenje; nos, grlo, pljuča; nahod; grlo in glava; kašelj; preveč obblečen v gorke sobi ali kuhinji; zunaj dobro oblečen; ne zavijati vratu; gorke in suhe noge; mokre nogavice; prepoten na vetru in prepihu; na mrazu najprej obledi, potem zardi; sneg jesti; dekle in spodnja obleka; prehlajeni naj pijejo li-pov ali bezgov čaj; med v toplem mleku; prehlajeno telo naj se prepoči; na peči;

Nogavice

iz prave ali
umetne svile.

Vsaka dama ve, koliko veljajo njene nogavice, in radi tega treba paziti, da bodo zmeraj popolnoma v redu.

Z »RADIONOM« lahko perete nogavice kolikokrat hočete, one ne bodo nikdar izgubile svoj prvotni sijaj.

Eno pravilo je važno: Vedno je treba »RADIONOM« v MRZLI vodi raztopiti, a potem nogavice izprati v mlačni raztopini. — Potem izprati s čisto vodo in razprostrti, da se suše.

S takim pranjem bodo nogavice ohranile svoj sijaj in svoj svilen izgled.

Mladinska Matica.

—mm Knjige so v tisku. Prijavni rok, ki ga nismo smeli več podaljšati, ako hočemo, da pridejo knjige že o kresu mladini v roke, je s tem zaključen. Kdor ga je zamudil, ga ni po naši krivdi. Vemo, da bo naknadno še mnogo popravevanja po naših knjigah, toda, ker ne razpolagamo z nikakim kapitalom, smo določili samo za nekaj sto izvodov večjo naklado, nego imamo naročnikov. Ti izvodi se bodo dobili v knjigarnah, seveda precej dražje, nego je bila subskripcijska cena. To naj bo dobra lekcija vsem tistim »nevernim Tomažem« (skoraj 1/2 šol!), ki so nas topot nezaupno gledali od strani, da drugo leto ne zamude subskripcijske ugodnosti.

Nadaljevalno šolstvo.

—n Tečaj za gospodinjstvo in za domačo in šolsko higijeno. Oblastni odbor Podmladka R. K. priredi v letošnjih velikih počitnicah, in sicer od 4. julija do 4. avgusta 1928, tečaj za gospodinjstvo in za domačo šolsko higijeno. Namen tega tečaja je, da se učiteljice osnovnih, meščanskih in srednjih šol pripravijo in moralno obvežejo za delo pri Podmladku Rdečega križa ter si izpopolnijo svoje znanje iz domačega gospodinjstva in zlasti iz praktične higijene, na kateri naj sloni vse domače in šolsko življenje. Po dovršenem tečaju naj učiteljice na svojih organiziranih šolah snujejo tudi kuhinje Podmladka Rdečega križa, kjer bi dobivale učenke najvišjih razredov ter po možnosti tudi šoli odrasle mladenke primeren gospodinjški pouk. Po učevalo se bo: 1. Gospodinjstvo; 2. otroška higijena, nega in prehrana; 3. splošna higijena; 4. higijena žene; 5. prva pomoč pri nezgodah; 6. nalezljive bolezni; 7. tuberkuloza; 8. alkoholizem itd. Tečaj se bo vršil za gospodinjstvo na gospodinjški šoli »Mladika« v Ljubljani, a za druge predmete na »Zavodu za socialno-higijensko zaščito dece« v Ljubljani, Lipičeva ul. 2 in v »Higijenskem zavodu« v Ljubljani, Zaloška cesta. One udeležence, ki ne bodo stanovali pri svojcih, bodo lahko dobile brezplačno stanovanje v »Mladiki«. Prehrano si bodo udeležence preskrbele same v gospodinjški šoli in plačevale zanj po dnevnih cenah. Pouk bo brezplačen. Učiteljice osnovnih, meščanskih in srednjih šol, ki se žele udeležiti tega tečaja, naj vložijo svoje prošnje, oziroma prijave na oblastni odbor Podmladka Rdečega križa v Ljubljani do 15. junija 1928. Prednost imajo one učiteljice, ki že agilno sodelujejo pri Podmladku. Število udeleženk se določi naknadno. O

sprejemu bodo dotičnice posebej obveščene. Vse sprejete učiteljice naj se zbere dne 4. julija t. l. ob 8. uri dopoldne na gospodinjški šoli »Mladika« v Ljubljani.

Naša gospodarska organizacija.

—g Učiteljska Samopomoč. V teh dneh ste dobili položnice za 169. smrtni slučaj (Matija Šmid, Podgorje) v znesku 6 Din (s poštino), zakonski pari 11 Din. Zamudni kom sem prišel že zaostanke od prej. Uprava prosi vse člane, da takoj nakažejo te male zneske, zlasti zamudniki naj ne odlašajo z nakazili, da ne bodo zneski previsoki. Posmrtnina za 169. smrtni slučaj znaša 11.060 Din. — U. S. ima na dan 1. junija 1928 2216 članov, posmrtnina pa znaša 11.080 Din.

Nove knjige.

—k N. Tolstoj: Ana Karenina. Roman. Prevel Vladimir Levstik. Ljubljana 1928. Komisijska založba Zvezne knjigarne. 1087 strani. 2 zvezka v izvorni črni ali višnji platneni vezbi. Cena v kartonu 250 Din, po pošti 260 Din.

»Ana Karenina«, nesporni višek umetnosti velikega ruskega pisca, je obenem eno izmed najboljših veledel svetovnega pripovedništva. A ne glede na oblikovno dovršenost, ki ga niti Tolstoj sam ni več prekosil, je ta roman skoro univerzalen v svoji notranji pomembnosti. Kot široka, vseobsežna panorama življenja in duševnosti bivše Rusije v drugi polovici minulega stoletja — dvakrat važna zato, ker izpopolnjuje in popravlja deloma patološko pobarvano prikazovanje drugega največjega genija, F. M. Dostojevskega. Kateri novodobni roman dosega »Ana Karenina« z bogastvom filozofskih, nabožnih, moralnih in socialnih idej? In da govorimo o glavnih temi: kje drugje so tako mojstrsko, tako fanatično resnicoljubno in tako presunljivo osvetljeni vsi najgloblji in najintimnejši problemi ljubezni in zakona? Iz vseh teh razlogov je »Ana Karenina« branje, ki pomeni za vsakogar nepozaben, pretresljiv in v svoji rodovitnosti kar brezprimeren notranji doživljaj.

Založnik si je pridobil nemajhno zaslugo s tem, da nam ponuja ob stoletnici pisateljevega rojstva to mojstrovino v popolnem, gladko tekočem prevodu, obenem pa v krasni izvorni opravi, ki bo vsakemu očesu v radosi in vsaki knjižnici v kras. Za to opravilo in ta ogromni obseg — dva zvezka z malone enajststo strani! je cena vključ visoki številki jako zmerna.

grinte; cinkova mazila; angina; davica; nalezljive bolezni; previdnost; doma je treba sobe tudi pozimi prezračiti; žerjavica v sobi; pečne cevi s ključem.

Kuhinjska posoda: Vrste posod; kovine; emajl; emajlovi drobci; kako se posoda snaži; železna rja; zeleni volk; kako se napravi; po čem so posode.

Kupljena hrana: Kava; cikorija; sladkor; moka; droži; riž; sol; cimt; poper; paprika; čaj; makaroni; pražena kava ima okus; strup v kavi; srce; vrste kave; kako se kuha; iz česa delajo cikorijo; vrste cikorij; po čem je; vrste moke; droži delajo pline; cena dkg; hrana brez soli; vrste soli; iz česa so makaroni; vrste sladkorja; vrste riža; sladke skorjice; koliko stane kg ali dkg teh živil; kaj pridelajo tudi pri nas; kaj v tujih deželah.

Peč: Železna, lončena Lutzova peč; kaj se pri Lutzovi peči najprej segreje; kaj se najprej ohladi; kateri deli se najprej segrejejo in tudi najhitreje oddajo toploto; kakšna peč se najprej segreje, pa tudi kmalu ohladi; železo, kamni, glina na ognju; peč oddaja toploto zraku; izžarevanje; zakaj ima kopač lesen ročaj; železna ali lesena palica v ognju; prevodniki.

Pust: Dan in mesec; koliko dni je do Velike noči; domač praznik; gostilne; noro-

sti; pošteno veselje; pepelnica; življenje in smrt.

Sadje pozimi: Katere vrste imajo še doma; katere vrste gnije; katere je najtrdnjše; kimske /hruške; cena; posušeno sadje; bolniki; otroci; kje imajo spravljeno sadje; ali je klet topla, mrzla, suha ali vlažna; zakaj je topla, mrzla, suha ali vlažna; pollice; gnoloba se širi na drugo sadje; plesen; odbiranje; zmrazjeno sadje.

Popravljanje dročja: Katero orodje popravljajo; katere dele; katere dele so napravili nove; iz kakšnega lesa; kako so si pripravili les; kaj so napravili iz železa; žebli; deli voza; katere dele je bilo treba popraviti; kdaj popravljajo; katero orodje rabijo pri popravljanju.

Vodovod: Izlivka; korito; rezervar; ali leži višje rezervar ali izlivka; cevi pod zemljo; pod zemljo voda ne premrzne; studec; vodnjak, streha in strešno korito; dvigalo; vodovod za celo vas; vodnjak za vsako hišo posebe; kaj več stane; katere vada je boljše.

Ovca: Ovca, oven, jagnje; volna; volneno blago; preja; tkalec; prežvekuje; vamp; zobe; hrana; pozimi na pašniku; lastnosti; koristi; cena; škoda; bolezni; koliko ovac je v vasi; v vseh vaseh.

(Dalje prihodnjič.)